

De schaamte van Lea

VAN ELLY BIESTERS VERSCHEEN

Ongemakkelijke mensen (roman, 2017)

Elly Biesters

De schaamte van Lea

ROMAN

2025

THOMAS RAP
AMSTERDAM

Copyright © 2025 Elly Biesters

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining niet toegestaan.

Eerste druk april 2025

Omslagontwerp Riesenkind

Foto auteur Keke Keukelaar

Vormgeving binnenwerk CeevanWee, Amsterdam

Druk en bindwerk CPI Books GmbH, Leck

ISBN 978 94 004 1209 5

NUR 301

thomasrap.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council® (FSC®) mag dragen.
Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

*Looks good, still clean
Going on nineteen
But I'm not half the woman I thought I'd be by now*

*And I wake up just to walk like a daydream
But I still act like I'm clueless and 14
Can't see the light though my tunnel's at an end*

Uit: 'Cartoons', Moon Jacky Jane

Bij de rivier, waar de meisjes zich joelend ontdoen van hun kleren, al hun kleren, en met deinende jongemeisjesborsten, de armen hoog geheven, in een uitbarsting van blijdschap de heuvel af rennen richting het lonkende water.

Achterblijven in het gras, met gehavende benen in een dikke broek, spichtige, helrood gevlekte voeten gehuld in sokken, de armen onzichtbaar onder een laag katoen. Opgetild worden door de jongens, de onmacht, het kronkelen om los te komen, de overgave, want dan houdt het misschien op, de plons als het water je raakt, de nederlaag, de schaamte, maar bovenal de jaloezie, op al die glanzend gezonde, onbezorgde lijven die dingen doen, die stiekem zoenen en strelen in de bosjes.

Onopvallend willen zijn, maar als een groot uitroepteken aanwezig. Verstikt, verstopt, verloren.

1.

Na het avondeten, met alweer waterige andijvie en een zwartgeblakerde gehaktbal, peddel ik in hoog tempo naar de stad. Bij school kwak ik mijn fiets in de bosjes en stommel buiten adem de bus in die alle eindexamenleerlingen naar het Geslaagdenconcert brengt. Blij om weg te zijn uit de verstikking van thuis, waar om klokslag vijf uur wordt gegeten, om kwart over vijf wordt afgewassen, waarna gewacht wordt met koffie tot precies acht uur, bij het Journaal. Het avondeten is bij ons thuis altijd een spannend moment, omdat mijn zus zowel het gesnuif van mijn etende vader als het door mijn moeder bereide maal niet trekt. Varkensvoer noemt ze het, en meestal gaat ze, na een kijkje in de pannen, achterstevoren op haar stoel, de rug naar de tafel, zitten vloeken, waarop mijn vader in woede uitbarst en mijn moeder vergeefs probeert hem te sussen. Als dat niet lukt, deelt ze lukraak een paar klappen uit. Ik neem dan ook nooit iemand van school mee naar huis, laat staan dat er iemand blijft eten.

De gedachten aan thuis verdrijf ik met mijn sjekkie. Ik kijk naar het donkere podium, waar nog geen beweging is. Dan tuur ik naar de vloer van de sporthal, waar het stamp-

vol is. Pal onder mij, in de massa, ontwaar ik het bekende clubje, omringd door blauwe sigarettenrook: Jeroen, zoals altijd het middelpunt van zijn groep, graatmager, in zijn gescheurde zwarte Levi's en militaire kistjes. Hij zwiept zijn zwartgeverfde haren naar achteren en houdt een sjek-kie nonchalant tussen zijn vingers. Aart staat naast hem, William is er ook, Monique, Jeanet: alle populaire leerlingen. Ze kijken stuk voor stuk ongeïnteresseerd om zich heen, kauwgum kauwend, stoïcijns en koel, aantrekkelijk maar onbereikbaar voor mij. Ik zit boven op de tribune, bij de kneusjes, in onze merkloze spijkerbroeken, synthetische truien en handgebreide sokken. Mijn opgewonden klasgenoten kwetteren om me heen en maken grappen over het clubje beneden, dat ons uiteraard geen blik waardig keurt.

Vanavond gaat The Cure voor ons optreden, een band die heel populair is op onze school, vooral bij het clubje van Jeroen. Ik hoorde hen een keer praten over de teksten en de kleding van de band. Om er een beetje bij te horen kocht ik ook een elpee van The Cure, maar het is een deprimerende plaat in een naargeestige hoes waar ik de rillingen van krijg. Ik schuif heen en weer op mijn plastic stoel en blaas in mijn handen; het is nogal koud hier bovenin. Mijn klasgenoten lijken nergens last van te hebben. Marleen en Rianne zitten ontspannen op hun stoeltjes te kauwen op de Treets die ze hebben gekocht bij Ringeling, het winkeltje vlak bij school. Iedere pauze opnieuw klossen de leerlingen de school uit en liepen naar het schuurtje van een rijtjeshuis een paar straten verderop, waar Ria

naast snoepgoed ook kroketten verkocht die in een vitrinekastje lagen uit te dampen. We pletten de lauwe snack met mayonaise in een papieren zakje en zogen de pappige smurrie op door een tuitje te vouwen.

Huiverend trek ik de mouwen van mijn trui verder over mijn handen, als de lichten dimmen en het geroezemoes verstomt. We zien door de blauwe rook heen schimmen vanaf de zijkanten het podium op komen, en vanuit de zaal klinkt gefluit en geklap. Dan flitsen de spots aan. Zelfs vanaf hoog op de tribune zijn de roodgestifte lippen van Robert Smith duidelijk te zien, de rook kringelt om zijn getoupeerde haren als de eerste tonen van 'A Forest' klinken. Weer kruipt een rilling over mijn rug, en mijn armen en benen beginnen te prikken. Ik wrijf erover, maar de prikkelingen blijven komen en kruipen nu over mijn gezicht en hoofdhuid. Opeens slaan de vlammen me uit en begin ik te zweten. Het lijkt alsof ik in de fik sta. 'Heb jij het ook zo heet?' roep ik naar Marleen, maar die schudt van nee. 'Heb jij het ook zo heet?' vraag ik aan Rianne aan mijn andere kant. 'Doe je trui uit!' schreeuwt ze en ze wijst op de hare, die ze om haar middel heeft geknoopt. Ik heb het idee dat ik uit elkaar barst en kan me niet meer concentreren op wat er op het podium gebeurt. 'Ik moet er effe uit!' Ik schuifel, 'sorry, sorry!', langs de uitgestoken benen van de leerlingen naar de zijkant van de tribune, waar ik de trap af ren richting uitgang. 'Into the treeeeeees', hoor ik de meute meezingen als ik de klapdeuren naar de wc's openduw. Opgelucht trek ik mijn trui uit en laat me zakken op de bril, maar het blijft benauwd en heet en de prik-

kelingen razen over mijn lijf. Bij de wasbak plens ik water in mijn verhitte gezicht en droog me af met een papieren handdoekje. Mijn keel voelt dik en pijnlijk, maar als ik in de spiegel kijk, zie ik niets vreemds.

Terug in de zaal manoeuvreer ik weer langs de rij uitgelaten klasgenoten en plof op mijn stoel. Vooraan bij het podium springt het populaire groepje tegen elkaar aan, de sliertige zwarte haren van Jeroen zijn duidelijk te zien als hij met geweld tegen Aart beukt. Van de muziek die voorbijkomt herken ik slechts vaag een paar liedjes van de elpee. Het prikken van mijn huid gaat over in jeuk, en aan het einde van de avond kan ik alleen nog maar over mijn armen en benen wrijven. Verhit zit ik het concert uit. Als de lichten aanfloepen sta ik als eerste op en probeer zo snel mogelijk naar de bus te komen. Ongeduldig wacht ik met de anderen tot het groepje van Jeroen zich ook eindelijk meldt. Ze hebben geprobeerd om backstage handtekeningen te krijgen, wat kennelijk een uur moest duren.

Terug bij school wordt er geroepen dat er nog een kroegtocht zal zijn in de stad, maar ik glip ertussenuit. Ik ben misselijk en fiets zo snel mogelijk naar huis. Om mijn zus niet wakker te maken kleeft ik me in het donker uit en kruip in bed. De hele nacht ligt ik te woelen van de jeuk, die in mijn aderen lijkt te zitten. De keelpijn wordt steeds venijniger. Vroeg in de ochtend, het is nog nauwelijks licht, stap ik de keuken in, waar mijn zus al aan het ontbijt zit. ‘Wat heb jij nou?’ zegt ze, wijzend met haar mes. Met een vies gezicht kijkt ze naar mijn blote benen en barst dan in lachen uit. Mijn moeder staat aan het aanrecht brood te

snijden en draait zich om. Ze bekijkt me van top tot teen.
'Och, nee toch!'

Dan zie ik het ook. Mijn armen en benen zitten helemaal onder de vlekken. Vol ongeloof til ik mijn nachthemd op, en ook daar zitten ze: vuurrood lijken ze op te vlammen op de witte huid van mijn buik, en ik voel ze nu ook op mijn rug branden. Ik ren naar de douchecel. In de spiegel kijkt een rood en walgelijk uitroepteken me aan.

2.

Het is de zomer van 1984. Het jaar waarin mijn oude hond voor ons huis wordt doodgereden en ik onverklaarbare vlekken over mijn hele lijf krijg, felrode jeukende plakkaat die me benauwen en me verstikken door hun lelijkheid, die me alle lol in het leven ontnemen, me tot wanhoop drijven en die ik de hele dag door probeer te verbergen.

‘Wat ga jij eigenlijk doen na de vakantie?’ vraagt de moeder van mijn vriendin Marleen, terwijl ze een overhemd perst door een natte zakdoek tussen het hemd en het strijkijzer te leggen. Het maakt een sissend geluid. Om aan de sfeer thuis te ontsnappen vlucht ik vaak naar Marleens huis, waar ik altijd kan aankloppen voor een beker chocolademelk.

Ik heb geen idee wat ik moet antwoorden. Er is mij thuis niets gevraagd, er is nergens over gesproken. Mijn vader opperde tussen neus en lippen een baan achter een terminal, zoals hij de logge machines op zijn werk noemt waarop een groep vrouwen de hele dag cijfers in zit te tikken. Ik ben weleens met hem mee geweest naar kantoor en heb toen verbaasd staan kijken naar de snelheid waarmee ze dat doen. Het lijkt me geestdodend werk, maar volgens

mijn vader is het nog zo makkelijk niet. Verder hebben we het nergens over gehad. Ik denk dat hij verwacht dat ik dan maar ergens achter de kassa ga werken, zoals meer meisjes uit het dorp doen. De zomervakantie strekt zich als een gapend gat voor me uit, een onafzienbare vlakke. Drie lange maanden niets.

‘Na de vakantie?’ herhaal ik haar vraag om tijd te rekken. Ik realiseer me dat ik er nog geen seconde écht over heb nagedacht, wat ik zou willen doen. Ik denk weinig vooruit, ben eigenlijk altijd alleen bezig om de dag zo goed mogelijk door te komen, zeker met die jeukende vlekken. Wat na morgen komt, zien we dan wel weer, en zo hobbel ik zo’n beetje door het leven. Bij ons thuis rijgen de dagen zich aaneen, mijn wereldbeeld reikt niet verder dan ons dorp en de kleine stad waar mijn middelbare school staat. Een treinreis met de klas naar de antikruisraketdemonstratie in Den Haag, eind vorig jaar, heb ik aan me voorbij laten gaan met de smoes dat ik ziek was. Geen idee wat ik daar had moeten doen, ik heb er geen mening over en ik was bang voor de radicale rooien die er volgens mijn vader rondliepen, allemaal opgehitst door linkse politici die van toeten noch blazen weten, en hij wel, omdat hij iedere dag *De Telegraaf* leest. Maar geen mening hebben brak me wel steeds weer op. Het populaire groepje waar ik graag bij wilde horen stond in de pauze vaak druk te discussiëren; vanaf de zijlijn luisterde ik vol ongeloof naar de verhalen over de gesprekken thuis met hun ouders, over het gebruik van stickies en drank. Het was maar goed dat ze nooit bij mij thuis kwamen, waar de discussie niet ver-

der gaat dan de vraag of Piet Bambergen nou wel of niet voor de tweede keer is getrouwd. Eén keer bracht ik iets in, op het schoolplein, maar ik werd ruw afgekapd door Jeroen. Hij had zich smalend omgedraaid, een lange hijs genomen van zijn sjekkie en uitgeroepen: 'Heb jij een méning dan?' Iedereen was in lachen uitgebarsten. Daarna hield ik altijd schielijk mijn mond als ik per ongeluk in een gesprek verzeild raakte.

Wat ik ga doen na de zomer? Het concert van The Cure markeerde het eind van het schooljaar en nu is er alleen nog de diploma-uitreiking; verder reikt mijn planning niet. En ik ga echt niet met mijn zus in de rivier zwemmen met mijn vlekkenlijf.

'Tja,' zeg ik, 'ik zit te denken.'

Het strijkijzer sist en een witte wolk stoom kringelt omhoog, boven het gepermanente haar van Marleens moeder. Verwoed strijkt ze verder, in afwachting van mijn antwoord.

Naast me ligt het regionale dagblad opengeslagen op tafel. Mijn oog valt op een personeelsadvertentie van een psychiatrisch ziekenhuis. Er worden leerling-verpleegkundigen gevraagd. Razendsnel scan ik de tekst.

'Ik zit te denken aan een opleiding tot psychiatrisch verpleegkundige,' hoor ik mezelf zeggen.